

FOTO SIMON LENSSENS

Tijdens het Hondenpoot- en Footprint/Foodprint Festival in Leiden kunnen hondenbezitters een **afdruk in klei van de poot van hun hond** laten maken.

Lastige klus: een Romeinse afdruk van een hondenpoot

HONDEN & ROMEINEN

Park Matilo, gebouwd op de resten van Romeins fort, is een geliefde uitlaatplek én geschikt voor een speels archeologiefestival over honden in de Romeinse tijd.

Door onze medewerker
Theo Toebosch

Een legertent in het Leidse Park Matilo huisvest een minitentoontelling over honden bij de Romeinen. In woord en beeld wordt uitgelegd dat ze huis en erf bewaakten, schapen hoedden en hielpen bij de jacht. Bij de partytent ernaast proeven belangstellenden Romeinse hapjes. „Mmm, mag ik het recept?” Voor de tent, met eten van een Iraanse cateraar uit de buurt, wordt gedanst. Een muzikant in historische kleding speelt op een fluit en trommel mee met de Iraanse muziek. Verderop staan honden in de rij om een pootafdruk te laten maken.

Deze zondag is het Leidse park het toneel van het eerste Hondenpoot- en footprint/foodprint Festival. „Een archeologiefestival dat educatie, informatie en wetenschap combineert met vermaak”, legt archeologe en mede-organisator Julia Chorus uit. Het is niet toevallig dat het festival op deze plek plaatsvindt. „Hieronder liggen de bewaard gebleven resten van het Romeinse fort Matilo, en verderop lag het bijbehorende dorp.”

47 jaar na Christus

In een tweede legertent en op een gebouwtje wordt het allemaal keurig uitgelegd: het fort is rond 47 na Christus gebouwd ter bewaking van de Rijn en de noordgrens van het Romeinse rijk. Tijdens de Bataafse Opstand in 69 is het platgebrand, daarna weer opgebouwd en tot 275 in gebruik gebleven.

Na diverse opgravingen is hier een paar jaar geleden een openbaar park aangelegd met de contouren van het Romeinse fort: het terrein is omwald, er zijn vier ingangen en twee recht op elkaar staande fiets- en wandelpaden en bij de twee hoofdingangen staan wachttorens.

„Tijdens een publieksdag voor archeologie een paar jaar geleden viel op dat veel mensen hier hun honden uitlaten”, vertelt Chorus, die bezig is met de uitwerking van de ongepubliceerde opgravingen uit de jaren 90. „Dat bracht ons op het idee het hedendaagse gebruik van het park te koppelen aan het Romeinse verleden van de plek. Hier zijn botten van honden en vee gevonden - de Romeinse foodprint - en ook een Romeinse dakpan met de afdruk van een hondenpoot - de footprint.”

Dat wilde dieren toevallig over dakpannen lopen, is moeilijk voor te stellen

Julia Chorus, archeologe

Tijdens het festival kunnen hondenbezitters een afdruk in klei van de poot van hun hond laten maken. Keramist en kunsthistorica Claudia Thunnissen is ermee belast. „De afdrukken worden gebakken en later komen ze in een nog te bouwen bezoekerscentrum.”

De afdrukken maken blijkt soms lastiger dan gedacht. „De klei is net iets te stevig en we moeten best hard op de poot drukken om een goede afdruk te krijgen”, vertelt een van de medewerkers. „Met de achterpoot lukt dat het beste.” Luna, een grote kruising tussen een Hollandse en Zwitserse herder, is bang. Een eerste voorzichtige afdruk met haar voorpoot is te ondiep. Uiteindelijk lukt het wel met de achterpoot.

Nina, „een kruising van een mastiff, pitbull, herder en nog veel meer, dus een vuilnisbak, uit Spanje”, zet met behulp van een hondenkoekje meteen een goede afdruk. Haar bazuin, uit de buurt en regelmatig deelnemer aan de ‘hondenborrel’, laat net als alle anderen voor 4 euro een tweede afdruk voor zichzelf maken. Ze heeft „geen idee wat die Romeinse afdrukken” betekenen.

Archeologe Chorus legt het uit tijdens een lezing: op meerdere plekken in het Romeinse rijk zijn dakpannen, tegels en bakstenen met pootafdrukken gevonden. In alle vakliteratuur werd en wordt gesproken over toeval: een hond liep over de te drogen gelegde tegels, of een kat sloop eroverheen. Iedereen praat elkaar daarin ook na, valt Chorus op. „Soms komen we afdrukken van een hoef van een geit of schaap of misschien wel een hert tegen en ook van wilde dieren, zoals een lynx. Dat wilde dieren toevallig over dakpannen lopen, is toch moeilijk voor te stellen.” Een Oostenrijkse archeoloog concludeerde daarom een paar jaar geleden dat de afdrukken vaak bewust zijn. „Bijvoorbeeld om een overwinning te vieren of om kwaad af te weren.”

Het festival is mogelijk gemaakt door subsidie van Zuid-Holland en het Cultuurfonds, waar publieksbereik en publieksparticipatie belangrijke thema's zijn. Wanneer is het een succes? Chorus: „Het feit dat het er is, is al een succes.”

Buurtbewoners, voorbijgangers op de fiets en Leidenaren uit een andere wijk die over het festival in een uitrubriek hebben gelezen, wisselen elkaar af. Regelmatig bezoekt iemand spontaan een van de museumtenten, aandachtig luisterend naar uitleg over uitgestald Romeins aardewerk, jong en oud is gegrepen door het verteltheater over de driekoppige mythische hond Cerberus. Als afsluiter zingt jazz-zangeres Judith Nijland liederen in het Latijn: ‘Summertime’ van Gershwin wordt ‘Aestate’.